

Nr 13.***Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård jämte i ämnet väckta motioner.***

(1:a avd).

I årets statsverksproposition (IX H.T. p. 55) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kronor till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Det beräknade beloppet motsvarar anslagsanvisningen för innevarande budgetår.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 februari 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 51, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) godkänna av chefen för jordbruksdepartementet föreslagna riktlinjer för mindre bemedlade djurägares rätt att erhålla statsbidrag till täckande av kostnader för djursjukvård;

2) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 243 av herr *Näsgård m. fl.* och II: 309 av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*, vari hemställts *dels* att såsom inkomstgräns för rätt att erhålla ifrågavarande statsbidrag måtte fastställas en enligt förordningen om statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst av 1 000 kronor för ensamstående och för familj utan barn under 16 år samt att inkomstgränsen måtte höjas med 500 kronor för varje barn under 16 år, *dels ock* att till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård måtte för budgetåret 1949/50 anvisas ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Gällande bestämmelser.

Enligt i ämnet gällande författningsbestämmelser (kungörelsen den 12 april 1946, nr 164) skall statsbidrag utgå till bestridande av kostnaderna för sjukbesök, som distriktsveterinär eller länsveterinär företager i anled-

ning av sjukdomsfall bland husdjur inom område, där han är pliktig att på kallelse tillhandagå med enskild husdjurssjukvård. Sådant bidrag må åtnjutas av djurägare, för vilken det senast fastställda beskattningsbara beloppet enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt icke överstiger 600 kronor eller det senast fastställda taxerade beloppet enligt nämnda förordning uppgår till högst 2 200 kronor. Statsbidrag må dock icke beviljas den som har en skattepliktig förmögenhet överstigande 20 000 kronor. Djurägare må emellertid även åtnjuta bidrag, om ömmande omständigheter föreligga och nyssnämnda inkomst- och förmögenhetsgränser överskridits endast i ringa grad. Person, som yrkesmässigt bedriver kreaturs-handel eller som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, är icke berättigad till ifrågakvarande bidrag.

Vid sjukbesök skall veterinären göra sig underrättad om huruvida förut-sättningarna för statsbidrag föreligga. Finnes så vara fallet, skall djurägaren till veterinären avlämna en på heder och samvete undertecknad uppgift om de taxerade och beskattningsbara belopp, som åsatts honom enligt den senast fastställda taxeringen, samt om sin skattepliktiga förmögenhet vid utgången av det kalenderår denna taxering avser.

Har veterinär mottagit sådan uppgift, må han av djurägaren icke uppbära högre belopp än tio kronor. Återstående del av arvodet och resekostnaden bestämmes av länsstyrelsen och utbetalas som statsbidrag efter rekvisition från veterinären, sedan djurägarens uppgifter kontrollerats genom länsstyrelsens försorg. Har rekvisition av statsbidrag icke bifallits, äger veterinären avfordra djurägaren resterande arvode och resekostnadsersättning. Tredskas djurägaren att utbetala beloppet, kan veterinären erhålla handräckning hos överexekutor.

1948 års riksdag (skr. 1948: 102) har bifallit ett förslag av Kungl. Maj:t (prop. 1948: 66), att uppgifterna i den år 1946 utfärdade kronodebetsedeln skulle få läggas till grund för prövningen av bidragsrätten, till dess 1948 års kronodebetsedel utfärdats.

Veterinärstyrelsens förslag.

I skrivelse den 18 januari 1949 har *veterinärstyrelsen* — med förmälan att 1947 års skattereform nödvändiggjort en översyn av villkoren för bidrag från förevarande anslag — framlagt utredning och förslag i ämnet. Veterinärstyrelsen har vid sin skrivelse fogat yttranden av styrelserna för Svenska länsveterinärföreningen, Svenska distriktsveterinärföreningen och Svenska veterinärläkarföreningen.

Efter remiss ha vidare yttranden över veterinärstyrelsens förslag avgivits av statskontoret ävensom av länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Jämtlands, Västerbottens samt Norrbottens län.

Veterinärstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande.

Till grund för bedömandet av djurägarens rätt att åtnjuta statsbidrag

skall läggas hans senast fastställda till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. Den bidragsberättigande gränsen för den taxerade inkomsten skall bestämmas till 2 500 kronor. Uppbär djurägaren allmänt barnbidrag skall gränsen höjas med 500 kronor för varje barn, för vilket barnbidrag utgår. Från bidragsrätt uteslutes dock den, som påförts statlig förmögenhetsskatt (d. v. s. som har en förmögenhet överstigande 30 000 kronor). Det belopp, som djurägaren själv skall erlägga för veterinärkostnaderna, skall höjas från tio till femton kronor. Veterinärerna skola tillhandahållas avskrifter av taxeringslängderna. Kostnaden härför skall efter veterinärstyrelsens bestämmande få bestridas av statsmedel.

Såsom motivering för sitt förslag om *ändring av inkomstgränsen* har veterinärstyrelsen till en början anfört, att nu gällande bestämmelser icke lämpligen kunde bibehållas oförändrade, sedan de genom 1947 års skattereform beslutade nya grunderna för den statliga beskattningen börjat tillämpas vid 1949 års taxering. De nuvarande bidragsgrunderna syntes sålunda kunna tillämpas endast intill dess de på 1949 års taxering grundade kronodebetsedlarna mot slutet av året tillställdes de skattskyldiga. Enligt de numera upphävda grunderna för statsbeskattningen hade ortsavdragen anpassats efter familjestorleken, i det att särskilt avdragsbelopp gällt såväl för en var av äkta makar som för varje barn under 18 års ålder. Då de individuella avdragen varit ganska stora, hade en familj med flera barn kunnat komma upp till en jämförelsevis betydande taxerad inkomst utan att det beskattningsbara beloppet överskridit den fastställda gränsen av 600 kronor. Såsom exempel härpå har styrelsen anfört, att för en familj med 4 barn i ortsgrupp II det beskattningsbara beloppet enligt det äldre skattesystemet stannat vid 600 kronor även om den taxerade inkomsten uppgått till det relativt betydande beloppet av 5 000 kronor. Enligt det nya skattesystemet motsvarade däremot ett beskattningsbart belopp av 600 kronor för äkta makar i sagda ortsgrupp en taxerad inkomst av 3 225 kronor.

Veterinärstyrelsen har även framhållit, att uppbyggnaden av det nya skattesystemet syntes göra det naturligtast, att man vid bestämmande av nya inkomstgränser skulle anknyta till den taxerade inkomsten. Därigenom kunde man erhålla enhetliga belopp för alla orter, oberoende av ortsgrupperingen. I betraktande av den storlek barnavdragen haft syntes det styrelsen ofrånkomligt, att den bidragsberättigande gränsen för den taxerade inkomsten skulle bestämmas till olika belopp alltefter antalet av djurägarens barn. Visserligen talade den nya anordningen med särskilda skattefria barnbidrag mot behovet av en sådan differentiering, men å andra sidan kunde barnbidragen enligt styrelsens mening icke anses vara så avvägda, att de täckte den verkliga merkostnaden för barn.

Veterinärstyrelsen har vidare förklarat sig anse, att de nya inkomstgränserna borde avpassas så, att kretsen av de bidragsberättigade bleve i huvudsak oförändrad. Med denna utgångspunkt har styrelsen föreslagit fastställande av de gränobelopp som angivas i det följande. Till jämförelse med dessa

gränsbelopp har styrelsen angivit de högsta taxerade inkomster, vilka enligt det äldre skattesystemet i ortsgrupp II medfört beskattningsbara belopp ej överstigande 600 kronor. Styrelsen har därvid anfört, att nämnda ortsgrupp enligt dess mening representerade medelproportionalen för de ortsgupper, där det övervägande antalet mindre bemedlade djurägare hörde hemma.

	Högsta taxerade inkomst för rätt till bidrag enligt veteri- närstyrelsens förslag.	Taxerad inkomst, som enligt äldre bestämmelser ortsgrupp II med- förde ett beskatt- ningsbart belopp av 600 kronor.
	kronor	kronor
1. Djurägare som uppbär allmänt barnbidrag		
för ett barn.....	3 000	2 980
» två »	3 500	3 480
» tre »	4 000	4 240
» fyra »	4 500	5 000
o.s.v. med en höjning av inkomstgrän- sen med 500 kronor för varje ytterli- gare barn.		
2. Annan djurägare	2 500	

Med hänsyn till att förmögenhet under 30 000 kronor icke är skattepliktig och ej angives på kronodebetsedeln, har veterinärstyrelsen ansett det ofrånkomligt, att *förmögenhetsgränsen* höjes från 20 000 till 30 000 kronor.

Beträffande *statsbidragets storlek* har veterinärstyrelsen anfört, att styrelsen vid övervägande av de nya bestämmelsernas innehåll jämväl haft att beakta, att åtgången av statsmedel för ifrågavarande ändamål starkt stegrats under senare år. Denna ökning hade föranlett riksdagens revisorer att i sin berättelse till 1948 års riksdag understryka angelägenheten av att styrelsen med uppmärksamhet följde utvecklingen på förevarande område samt eventuellt toge initiativ till de jämkningar i bidragsgrunderna, som kunde anses påkallade. Då medelsåtgången ökat även under budgetåret 1947/48 samt någon minskning av statens utgifter för ändamålet i dagens ekonomiska läge tedde sig önskvärd, hade styrelsen kommit till den slutsatsen, att en viss begränsning enklast kunde ernås genom en höjning av den del av veterinärkostnaderna, som djurägaren hade att bära. En sådan höjning syntes styrelsen i viss mån motiverad även av penningvärdets fall. Styrelsen ville därför föreslå en höjning av beloppet till femton kronor. Skulle utvecklingen giva belägg för att höjningen motverkade möjligheterna att bereda de mindre bemedlade djurägarna en dräglig djursjukvård, borde emellertid en återgång till det lägre beloppet övervägas.

I samband med sitt förslag om ändrade bidragsgrunder har veterinärstyrelsen jämväl behandlat *frågan, hur bidragsrätt skall kunna konstateras vid sjukbesök*. Härom har styrelsen anfört följande.

Vid den praktiska tillämpningen har det hittills tillgått så, att frågan om rätt till statsbidrag av veterinären bedömts på grundval av den för djurägaren

senast utfärdade debetsedeln. Detta system har i stort sett fungerat tillfredsställande. Efter källskattereformens genomförande blir emellertid systemet i många fall oanvändbart. Många mindre djurägare — i övre Norrland torde det till och med gälla flertalet av dem — utföra vid sidan av jordbruket avlönat arbete för annans räkning, vanligen hos skogsbolag, domänverket eller annan. I sådant fall har djurägaren merendels lämnat ifrån sig sin debetsedel till arbetsgivaren och är alltså ur stånd att kunna vid behov uppvisa densamma för veterinären. Den på så sätt uppkomna svårigheten synes icke vara lätt att avhjälpa. En framkomlig utväg synes vara att genom hänvändelse till vederbörande kommunala myndighet söka anskaffa erforderliga avskrifter av taxeringslängderna. Då det emellertid icke alltid kan förutsättas, att avskrifter stå att erhålla kostnadsfritt, uppstår frågan, på vilket sätt kostnaden för avskrifterna skall bestridas. Det synes veterinärstyrelsen icke riktigt, att dylik för bidragssystemets fungerande nödig kostnad lägges på veterinären, med hänsyn till att denne i föreliggande fall enligt veterinär-taxan endast äger betinga sig gällande lägsta arvode. Det torde därför vara befogat att kostnaden, i den mån den ej bäres av kommunerna, får stanna å statsverket. Styrelsen vill därför föreslå, att kostnaden efter styrelsens bestämmande må bestridas ur förslagsvis anslaget till Förekommående och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter. Den sammanlagda kostnaden för anskaffande av ifrågakvarande avskrifter är vanskelig att beräkna men torde näppeligen uppgå till så stort belopp, att den behöver påverka beräkningen av det anslag, varur utgiften föreslagits skola få bestridas. Vad slutligen beträffar styrkandet av djurägares uppgift om antalet barn, för vilka allmänt barnbidrag uppbäres, torde detta enkelt och tillförlitligt kunna ske genom djurägarens framvisande av talongen till den senaste postgiroanvisningen å dylikt bidrag.

Yttrandena.

Den föreslagna ändringen av inkomst- och förmögenhetsgränserna samt statsbidragets storlek har tillstyrkts, förutom i de *yttranden som fogats vid förslaget*, av *länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län*.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har däremot helt avstyrkt förslaget i dessa avseenden, därvid länsstyrelsen i huvudsak anfört följande.

Ett fastställande av inkomstgränsen med utgångspunkt från förhållandena i ortsgrupp II skulle innebära en avsevärd inskränkning av antalet bidragsberättigade i Norrbottens län, där samtliga kommuner tillhörde ortsgrupp V. Med tillämpning av nu gällande bestämmelser vore exempelvis djurägare med hustru och ett barn under 18 års ålder berättigad till bidrag, om det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet icke överstege 3 340 kronor. Motsvarande gränobelopp skulle enligt förslaget komma att utgöra 3 000 kronor. De bidragsberättigades krets skulle dessutom inskränkas genom att höjning av gränobeloppet endast finge ske med hänsyn till sådant barn, för vilket djurägaren vore berättigad uppbära barnbidrag. Enligt nuvarande bestämmelser medräknades nämligen barn under 18 års ålder vid bestämmande av beskattningsbart belopp. Barnbidrag däremot utginge endast till dess barnet uppnått en ålder av 16 år. Med hänsyn till nämnda förhållanden ansåge länsstyrelsen det önskvärt, att gällande grunder för statsbidrag skulle bibehållas i princip oförändrade.

Vad förmögenhetsgränsen anginge ville länsstyrelsen framhålla, att länsstyrelserna med hjälp av självdeklarationerna alltjämt ägde möjlighet att kontrollera förmögenhetsinnehav, som enligt nuvarande bestämmelser berättigade till bidrag.

I fråga om det belopp, som djurägaren själv skulle erlägga för veterinärkostnaderna, borde beaktas, att de personer, vilka kunde ifrågakomma till statsbidrag, levde under sådana ekonomiska förhållanden, att varje utgiftsökning skulle vara kännbar. Då levnadskostnaderna stigit väsentligt under senare år, borde man enligt länsstyrelsens mening snarare överväga en sänkning av djurägarnas kontanta utlägg för djursjukvård.

Sistnämnda länsstyrelse har därjämte framhållit, att veterinärstyrelsens förslag byggde bl. a. på den tanken, att djurägaren skulle med talong till barnbidragsanvisningen för veterinären kunna styrka antalet barn, för vilka allmänna barnbidrag utginge. Denna bevisning kunde djurägaren emellertid icke prestera, emedan barnbidragsanvisningarna icke vore försedda med talong och anvisningen skulle återställas till postverket vid utbetalning av barnbidraget.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har framhållit, att det icke kunde vara riktigt att bedöma statsbidragsbehovet efter samma grunder för djurägare, som bodde långt bort från veterinärens stationsort, som för dem som bodde närmare. Länsstyrelsen ville därför föreslå, att statsbidraget skulle graderas, så att bidraget kunde utgå med olika grundbelopp och inkomstnivå alltefter kostnadens storlek. Med utgångspunkt härifrån och från de av veterinärstyrelsen föreslagna grunderna, mot vilka länsstyrelsen icke eljest haft något att erinra, har länsstyrelsen föreslagit en utbyggnad av bidragssystemet. Denna utbyggnad skulle ske så, att i fall, då veterinärarvodet överstege 30 respektive 50 kronor, statsbidrag skulle utgå med överskjutande belopp, därest taxerade inkomsten för djurägare utan barn uppginge till ytterligare 1 000 kronor i varje grupp.

Bidragssystemet skulle sålunda enligt länsstyrelsens förslag erhålla följande utformning.

Djurägarrens taxerade inkomst enligt senast fastställd taxering till statlig inkomstskatt	Statsbidrag utgår med den del av veterinärarvode och resekostnad som överstiger
uppgår till högst 2 500 kr	15 kr
överstiger 2 500 men ej 3 500 »	30 »
» 3 500 » » 4 500 »	50 »

Vid bestämmande av den taxerade inkomsten skulle denna i varje grupp höjas med 500 kronor för varje barn. Länsstyrelsen har vidare anfört, att frågan om vilka barn som därvid skulle ifrågakomma, kunde göras beroende av den metod som valdes för konstaterande av rätten till statsbidrag. Skulle detta såsom hittills ske med uppvisande av debetsedeln, kunde man godtaga veterinärstyrelsens förslag att låta avgörandet bliva beroende av barn, för vilka utginge barnbidrag. Om veterinärstyrelsens förslag att tillstålla veterinärerna avskrifter av taxeringslängd vunne beaktande, kunde man i stället utgå från det barnantal, som varit bestämmande för rätten till fa-

miljeavdrag för barn vid kommunaltaxeringen. Någon större betydelse kunde det dock ej ha vilket förfarande som användes, då prövningen skedde efter mycket schematiska grunder.

Med hänsyn till svårigheterna för veterinären att avgöra om bidragsrätt föreligger eller ej har länsstyrelsen vidare ansett att det borde övervägas om ej behovsprincipen kunde avskaffas och rätten till statsbidrag göras helt beroende av kostnaden för veterinärbesöket. Detta skulle innebära, att statsbidrag alltid skulle utgå till kostnad för veterinärrövde och resor, i den mån kostnaderna för ett besök överstege ett skäligt minimibelopp, exempelvis 15 eller 20 kronor.

Statskontoret har förklarat sig anse, att 1947 års skattereform icke utgjorde anledning till en differentiering av den bidragsberättigande inkomstgränsen efter antalet barn. Enligt ämbetsverkets mening borde statsbidrag till djursjukvård alltjämt utgå endast till dem, som hade en beskattningsbar inkomst av högst 600 kronor. Däremot ville statskontoret icke motsätta sig den föreslagna höjningen av förmögenhetsgränsen.

Veterinärstyrelsens förslag att veterinärerna skulle erhålla avskrifter av taxeringslängderna har avstyrkts av *samtliga myndigheter*, i allmänhet under åberopande av de olägenheter och kostnader, som ett sådant förfarande skulle medföra.

Länsstyrelsen i Stockholms län har framhållit, att debetsedeln å slutlig skatt borde kunna konstrueras så, att taxeringsuppgifterna kunde avskiljas från debetsedeln och behållas av den skattskyldige, som därigenom finge tillfälle att styrka sitt inkomstiläge.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har som alternativ till veterinärstyrelsens förslag förordat, att veterinär skulle i de fall, då han av någon anledning icke erhållit fullständiga uppgifter, efter egen prövning uppbära femton kronor av djurägaren och därefter insända ansökning om statsbidrag till länsstyrelsen under förutsättning, att han inhämtat uppgift om debetsedelns nummer. Länsstyrelsen skulle nämligen lätt kunna erhålla erforderliga uppgifter — utom beträffande antalet barn — från de kreditkort, som förvarades å uppborrdavdelningen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört, att utdragen ur taxeringslängden skulle kunna inskränkas till att omfatta endast vissa uppgifter. Av dessa och i förekommande fall med hjälp av de tabeller, som använts till ledning vid uträknanndet av beskattningsbara belopp vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle veterinären kunna direkt avgöra, huruvida rätt till statsbidrag föreläge. Det kunde även ifrågasättas om icke utdragen ur längderna kunde göras ännu enklare och allenast utgöra en förteckning över skattskyldiga, vilka — bortsett från det hinder för statsbidrag, som förmögenhet kunde utgöra — vore berättigade till statsbidrag för djursjukvård. I förteckningen borde upptagas endast namn och bostadsadress samt nummer i taxeringslängden för skattskyldiga, som icke påförts ett till statlig inkomstskatt taxerat belopp överstigande 2 200 kronor eller, med till-

lämpning av förut omförmälda tabeller, beräknades skola ha ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp ej överstigande 600 kronor. Med hänsyn till den förenkling i granskningen hos länsstyrelsen, som skulle kunna vidtagas, därest rätten till statsbidrag prövades på sätt länsstyrelsen förordat, ansåge sig länsstyrelsen böra föreslå, att kostnaderna skulle bestridas av statsmedel.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört:

»Såsom min företrädare i ämbetet framhöll i propositionen nr 66 till 1948 års riksdag, nödvändiggör 1947 års skattereform en omarbetning av nu gällande regler angående statsbidrag till lindring av mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Den år 1945 beslutade omläggningen av uppbördssystemet har vidare skapat vissa praktiska svårigheter vid tillämpningen av bidragsreglerna. Syftet med de förslag, som veterinärstyrelsen nu framlagt, är även att på detta område åstadkomma en anpassning till de nya skatte- och uppbördsbestämmelserna.

Innan jag ingår på frågan, hur denna anpassning bör ske, vill jag erinra om att de nuvarande bidragsgrunderna, vilka trädde i kraft den 1 juli 1946, inneburo en avsevärd utvidgning av antalet bidragsberättigade djurägare. Denna utvidgning har otvivelaktigt varit av godo på så sätt, att den gjort det möjligt för en stor grupp av jordbrukare att anlita veterinär utan alltför betungande kostnader. Samtidigt har den emellertid medfört en betydande ökning av statsverkets utgifter för ifrågasatt ändamål. Såsom framgår av veterinärstyrelsens utredning steg sålunda medelsåtgången under förevarande anslag från i medeltal 158 000 kronor per år under de fem budgetåren 1941/42—1945/46 till 551 000 kronor under budgetåret 1946/47. Denna utgiftsstegring föranledde riksdagens revisorer att i samband med den år 1947 verkställda granskningen ifrågasätta en jämkning i statsbidragsgrunderna, om kostnaderna skulle ytterligare ökas.

Utgiftsökningen har sedan dess fortsatt. Under budgetåret 1947/48 uppgick medelsåtgången till omkring 651 000 kronor. I betraktande av bland annat den inverkan på resekostnaderna, som tilläggsskatten på bensin fått, synes det ej osannolikt, att kostnaderna komma att stiga ytterligare under innevarande budgetår. Med hänsyn till denna utveckling och till nödvändigheten att i nuvarande ekonomiska läge såvitt möjligt begränsa statsutgifterna torde man vid utformningen av de nya bidragsgrunderna icke böra ytterligare utvidga kretsen av bidragsberättigade djurägare utan snarare något minska densamma.

I likhet med veterinärstyrelsen anser jag, att det bör uppställas dels en inkomstgräns, baserad på den taxerade inkomsten enligt 1947 års förordning om statlig inkomstskatt, dels en förmögenhetsgräns. Den sistnämnda torde, av skäl som styrelsen anfört, böra sättas så, att bidragsrätt ej skall

föreligga, då vederbörande äger en enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt beskattningsbar förmögenhet, d. v. s. har förmögenhet överstigande 30 000 kronor. Däremot synes styrelsens förslag om inkomstgräns icke böra godtagas i oförändrat skick. Att göra bidragsrätten beroende av antalet barn, för vilka djurägaren uppbär allmänt barnbidrag, torde av flera skäl icke vara lämpligt. Bland annat är det ej osannolikt, att en dylik gradering av inkomstgränsen skulle medföra, att kretsen av de bidragsberättigade skulle bli ej oväsentligt större än som i nuvarande läge kan anses tillrådligt. Även bortsett härifrån synes det knappast vara lämpligt att på det begränsade område, varom här är fråga, införa bestämmelser, vilka syfta till att giva kompensation för den bidragssökandes merutgifter för barn utöver vad som erhålles genom de allmänna barnbidragen. En dylik gradering av inkomstgränsen skulle dessutom göra bidragssystemet svåröverskådligt samt — eftersom taxeringslängderna ej innehålla uppgift om antalet barn, för vilka barnbidrag utgår — i hög grad försvåra länsstyrelsernas handläggning av bidragsärendena. Jag anser i stället, att en enda inkomstgräns bör fastställas. Denna inkomstgräns synes — med hänsyn bland annat till utvecklingen efter år 1946, då de nuvarande bestämmelserna fastställdes — lämpligen kunna sättas till 2 500 kronor.

Jag förordar alltså, att såsom villkor för statsbidrag skall gälla, att djurägarens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst icke överstiger 2 500 kronor och att djurägaren ej heller taxerats till statlig förmögenhetsskatt. Länsstyrelserna böra emellertid alltjämt äga möjlighet att, om ömmande omständigheter föreligga, medgiva statsbidrag i sådana fall, då de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen endast i ringa grad överskridits.

Ett särskilt problem utgör frågan, till vilket års taxering man bör anknyta vid prövningen av frågan om bidragsrätt. Enligt veterinärstyrelsens förslag skulle prövningen ske med ledning av taxeringen under året närmast före det, då bidrag sökes. Detta synes även i princip lämpligt. Med hänsyn till gällande bestämmelser om sätt och tid för erläggande av kvarstående skatt förutsätter emellertid en strikt tillämpning av en sådan regel, såsom styrelsen även framhållit, att veterinärerna ha tillgång till avskrift av taxeringslängderna för det sist förflutna året. Iordningställandet av dylika avskrifter skulle emellertid kräva ett betydande arbete och avsevärda kostnader. Man torde därför böra söka finna en annan lösning, som på ett enklare sätt gör det möjligt för veterinärerna att kontrollera, om bidragsrätt föreligger eller ej. En sådan lösning synes vara att medgiva att under den tid av året, då kvarstående skatt författningsenligt skall avdragas, bidragsrätten alternativt får prövas med utgångspunkt från taxeringarna till statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt under andra året före det, då bidrag sökes. Härigenom vinnes nämligen, att djurägaren alltid kan för veterinären förete en skattsedel, varav framgår om han är bidragsberättigad eller ej. Sådan alternativ prövning bör dock få ske endast om det kan antagas att djurägaren lämnat sin skattsedel för taxeringarna under det senaste året

till arbetsgivare för avdragande av kvarstående skatt och därför ej kan tillhandahålla den för veterinären. För min del vill jag förorda att frågan skall lösas i enlighet med vad jag nu angivit.

Med hänsyn till den relativt restriktiva utformning av reglerna om bidragsrätt, som här förordats, anser jag mig icke böra tillstyrka veterinärstyrelsens förslag om höjning av den andel i veterinärkostnaderna, som djurägarna skola bära. Denna torde alltså liksom hittills böra vara tio kronor.

Såsom framgår av redogörelsen för de nuvarande bidragsbestämmelserna må person, som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, icke åtnjuta bidrag. Särskilt städerna omfatta emellertid i vissa fall, företrädesvis i Norrland, högst avsevärda markområden, som äga karaktären av ren landsbygd. Det måste anses obilligt att en djurägare i ett dylikt samhälle, vilken är bosatt på betydande avstånd från veterinär, icke skall kunna komma i åtnjutande av statsbidrag. Inskränkningen torde vidare icke äga någon nämnvärd betydelse ur statsfinansiell synpunkt. Bestämmelsen synes därför böra utgå.

Det är givetvis ytterst svårt att bedöma, hur stor medelsåtgången kan bli, därest bidragssystemet utformas enligt nu angivna riktlinjer. Bland annat med hänsyn härtill torde dessa därför i viss mån böra betraktas som ett provisorium.

De nya bidragsreglerna torde böra träda i kraft den 1 januari 1950. Beträffande tiden dessförinnan får jag erinra om att vid 1948 års riksdag beslöts, att 1946 års kronodebetsedel skulle få läggas till grund vid prövning av rätt till statsbidrag, intill dess 1948 års kronodebetsedlar kommit vederbörande till handa. Då dessa debetsedlar, på grund av att kvarstående skatt skall avdragas av arbetsgivare, i många fall icke torde vara tillgängliga för djurägare under större delen av år 1949, synes det lämpligt att prövningen under den del av år 1949, varunder kvarstående skatt författningsenligt skall avdragas, under de omständigheter som tidigare angivits alternativt får ske med ledning av 1946 års kronodebetsedel.

I avsaknad av säkra hållpunkter för beräkning av medelsåtgången synes för ändamålet böra beräknas samma belopp, som upptagits i riksstaten för innevarande budgetår, eller 500 000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1949/50 torde alltså till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård böra äskas ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsbestämmelser sedan riksdagen fattat beslut i ärendet.»

Utskottet.

De grunder för rätten till statsbidrag för djursjukvård, som trädde i kraft den 1 juli 1946, inneburo i huvudsak att möjligheten till bidrag väsentligt ökades. Sålunda avskaffades den tidigare begränsningen, att bidrag skulle utgå endast i fråga om sjukbesök på ett avstånd av mer än tio kilometer från veterinärstationen. Därjämte vidgades bidragsrätten genom att den förutvarande regeln att bidrag skulle utgå med belopp motsvarande tre femtedelar av såväl den del av veterinärarvodet, som översteg sju kronor, som den del av resekostnaden, vilken föll utanför ett avstånd av tio kilometer från veterinärstationen, utbyttes mot bestämmelsen att statsbidrag skulle utgå för att bestrida hela kostnaden för veterinärbesöket i den mån kostnaden översteg tio kronor. Tillika höjdes dels de dittillsvarande inkomstgränserna för rätt till bidrag, nämligen i fråga om det beskattningsbara beloppet från 400 till 600 kronor och det taxerade beloppet från 1 800 till 2 200 kronor, dels ock gränsen för den skattepliktiga förmögenheten från 12 000 till 20 000 kronor.

Såsom utskottet framhållit i sitt utlåtande nr 7 till 1948 års riksdag, bör 1947 års skattereform föranleda en jämkning av bestämmelserna. En anpassning av bestämmelserna till det nya uppördssystemet torde även vara påkallad. Vid övervägande av de olika möjligheter, som erbjudit sig i fråga om anordnandet av bidragsverksamheten, har utskottet stannat för att förorda den princip, som innefattas i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget framför vad som föreslagits i motionerna I: 243 och II: 309. Av de skäl, som anförts i propositionen, torde det nämligen enligt utskottets mening vara lämpligare, att en enda inkomstgräns fastställs än att, såsom i motionerna yrkats, bidragsrätten ställs i relation till djurägarens barnantal. För att i stort sett bibehålla den nuvarande kretsen av bidragsberättigade djurägare bör dock enligt utskottets mening gränsen för bidragsrätten fastställas till 3 500 kronor till statlig inkomstskatt taxerad inkomst. Emellertid vill utskottet därvid understryka Kungl. Maj:ts uttalande, att de sålunda angivna riktlinjerna i viss mån böra betraktas som ett provisorium, ävensom framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer verkningarna av de föreslagna ändringarna. Förmögenhetsgränsen torde i enlighet med förslaget böra sättas till 30 000 kronor. Liksom för närvarande böra länsstyrelserna äga möjlighet att i ömmande fall medgiva bidrag, då inkomst- och förmögenhetsgränserna överskridits endast i ringa mån.

Den av utskottet sålunda förordade höjningen av inkomstgränsen torde, med hänsyn till svårigheten att för närvarande uppskatta medelsåtgången ävensom till den omständigheten, att medelsanvisningen äger rum i form av förslagsanslag, icke böra medföra någon uppräkningsanslag. Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i förevarande proposition vill utskottet biträda.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de likalydande motionerna I: 243 och II: 309,

1) godkänna de riktlinjer för ifrågavarande bidragsverksamhet som utskottet förordat, samt

2) till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson*, Anderberg, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Näslund, Jon Jonsson och Henry Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Ljungskile*, Andersson i Tungelsta, Ericsson i Sörsjön*, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Larsson i Karlstad, Ahlsten och Boman i Stafsund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Tjällgren* och *Boman* i Stafsund;

2) av herrar *Anderberg*, *Jon Jonsson* och *Andersson* i Tungelsta, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag samt att utskottets yttrande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»De grunder — — — 20 000 kronor.

Av utredningen framgår, att de ändrade bestämmelserna medförde en ökning av statsverkets utgifter för ändamålet från i medeltal 158 000 kronor för år till omkring 651 000 kronor under budgetåret 1947/48. Enligt vad utskottet inhämtat har medelsåtgången därefter ytterligare ökat och uppgick för senare halvåret 1948 till i runt tal 460 000 kronor.

Såsom utskottet framhållit i sitt utlåtande nr 7 till 1948 års riksdag, bör 1947 års skattereform föranleda en jämkning av bestämmelserna. En anpassning av bestämmelserna till det nya uppbördssystemet torde även vara

påkallad. Att i samband härmed öka kretsen av bidragsberättigade djurägare utöver vad som skett genom 1946 års författningsändring synes stå i strid mot det av departementschefen anförda uttalandet av riksdagens revisorer, vilket lämnats utan erinran av riksdagen. Nödiga ändringar i bidragsgrunderna böra i stället utformas på sådant sätt, att ytterligare ökning av statsverkets utgifter för ändamålet i stort sett undviks.

Vid övervägande av de olika möjligheter, som erbjudit sig i fråga om anordnandet av bidragsverksamheten, har utskottet stannat för att förorda det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget framför vad som föreslagits i motionerna I: 243 och II: 309. Av de skäl, som anförts i propositionen, torde det nämligen enligt utskottets mening vara lämpligare, att en enda inkomstgräns fastställs än att, såsom i motionerna yrkats, bidragsrätten ställs i relation till djurägarens barnantal. Med hänsyn till vad som upplysts angående den fortsatta avsevärda stegringen av medelsåtgången för ändamålet synes i anledning av statsrevisorernas nämnda uttalande gränsen för bidragsrätten såsom Kungl. Maj:t föreslagit böra fastställas till 2 500 kronor till statlig inkomstskatt taxerad inkomst. Emellertid vill utskottet därvid understryka, att de sålunda angivna riktlinjerna böra betraktas som ett provisorium, ävensom framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer verkningarna av de föreslagna ändringarna. Förmögenhetsgränsen torde i enlighet med förslaget böra sättas till 30 000 kronor. Liksom för närvarande böra länsstyrelserna äga möjlighet att i ömmande fall medgiva bidrag, då inkomst- och förmögenhetsgränserna överskridits endast i ringa mån.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i förevarande proposition vill utskottet likaledes biträda.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition samt med avslag å de likalydande motionerna I: 243 och II: 309,

1) godkänna i propositionen angivna riktlinjer för ifrågavarande bidragsverksamhet, samt

2) till *Lindring* — — — 500 000 kronor.»
